

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

5 hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecsegház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyitvány: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébutt a postahivatalok utján.

Debreczen, július 14.

○ A királyi városok rendezése kérdésében, egyenes uton még mi sem történt az országgyűlésen.

Annál nagyobb volt az oldalvágás, mi a bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvényjavaslat keresztülvitelével, ellene intéztetett.

A királyi városok el vannak ütve azon jog gyakorlásától, hogy bíráikat magok választathassák.

Meddig terjed azon határ, melyen belül a bírói kinevezések feletti rendelkezést a kormány igénybe kívánja venni, nem lehet tudni.

A pénzügyminiszter ugyan a képviselőház július 14-ki ülésében érintette, hogy a bíróságokra szükségrendő költségek mérséklésére befolyással leend a békebírói intézmény s ebből gyanítani lehet, mikép a kormány szándékában van, nem vinni végletekig a kinevezendő bírák eljárásai hatalmának gyakorlását, hanem tán az apróbb peres és rendőri ügyekben békebírák fognának eljárni.

Mikép kívánja azonban a kormány a békebírói intézményt megalkotni, s a törvényhatósági szervezetbe beilleszteni, az még titok.

Mivel már a kormány a bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvényt jónak látta külön szakítani, s tán a bírói szervezettől is külön fog javaslatot előterjeszteni, és a törvényhatóságok rendezése kérdéséhez tartozó ezen életszervet egészen még inkább széttagolandja mint gondoljuk, s a „divide et vincas” elvét csaknem a tulságig követheti: valóban ideje, hogy a törvényhatóságok, különösen a királyi városok, a hol az értelmiség és a vagyon tökéli leginkább vannak képviselve, ébredjenek öntudatos, elhatározó cselekvésre, s nem engedvén a „rólunk nélkülünk” veszélyes elvét nyargalva keresztül vitetni már is megbénított életszervezetükön: e g y e s ü l j e n e k pártkülönbség nélkül, oly célból, hogy a törvényhatósági jogaink még fenálló maradványait megmentsek; nem hagyják magokat el-tántorítottatni a kormány egy tagjának nyilatkozata által, mely a békebírói intézmény behozatalát sejteti; sőt, az előzményekből okulva, azon jelige benyomása alatt folyvást ébren legyenek: „timeo Danaos, et dona ferentes.”

Hogy ne is félnénk, hogy ne lennének súlyos aggodalmaink, midőn látjuk, hogy a törvényhatósági jogkörből egyes részletek kiszakítatva terjesztetnek elintézés alá, hogy a többi részzel annál könnyebben lehessen elhátni.

Hogy ne félnénk, midőn a törvényhatósági jogok egy része feletti javaslat oly forradalmi gyorsasággal hajtattott keresztül; a törvényhatóságok általános rendezése körüli javaslat pedig még csak a ház asztalára sem tétetett le, hogy a körülbelől 2 hónapig tartó,

szünidő alatt, ne is legyen ezen, belügyeink közt legelsőrangú kérdés felett alkalom gondolkodni, eszmét cserélni; holott épen az lett volna kötelessége a kormánynak, hogy időt engedjen az országnak, e fontos kérdésnek a törvényhatóságok körében, melyeket épen legközelebről érdekel és sajtó utján megvitatására; hogy az értelmiség kifejtse véleményét, hogy határozott állást foglaljon; mert századokon fenálló intézményeket, pár heti ülésekben, mesterkéltn utakon és eszközökkel, megdönthetni ugyan, de helyöket jó, állandó, ezélnak s a nemzet geniusának megfelelő találmányokkal helyettesíteni, kipótolni aligha lehet!

S vajjon nem öntudatosan, nem előre el-tökélt szándékkal történik-e az az illetők részéről, hogy a 2 havi szünet alatt ne legyen módja az országnak e kérdésben határozott állást foglalni?! Hátha ugy nöné ki magát a nemzeti közvélemény, s ennek a szünidőben fegyelem alatt nem tartható jobboldaliak nagy része sem bírna ellenállani: hogy a központosítási szellemtől áthatott törvényjavaslat megbukása elő lenne készítve a szünidő alatt!?

Meggondolta azt a kormány!

Jobb lesz a törvényhatóságok rendezéséről törvényjavaslattal is meglepni a jobb és baloldalt, meg az országot: s ugy hirtelenben keresztülhajtani!

De a törvényhatóságoknak, különösen a királyi városoknak, ezen életkérdésben fel kell használni a szünidőt cselekvésre; s képviselőikkel együttesen, kiknek nem lehet érdekükben, hogy küldöik közjogi életét megromtsák és egyik törvényhatóság a többivel együttesen, tartsanak előbb szűkebb körű tanácskozmányt; azután pedig küldötteik által általános értekezletekben, pártkülönbség nélkül állapítsák meg a törvényhatóságok szervezése körüli eljárásukat.

Legalább a királyi városok indítsák meg ezen ügy felett az életmentő csatározást; mért nem lehetne az országgyűlési szünidő alatt e fontos kérdésben királyi városi küldöttekből álló általános értekezletet összehívni, például épen Debreczenbe az augusztusi vásárra?!

Segíts magadon: isten is ugy segít!
Ajánljuk illő figyelembe!

Ujdonságok.

= A kertészeti egyesület közgyűlése legközelebb Vas Pál főiskolai kertésznek az egyleti kert díjtalan vezetése körül kifejtett érdemeiért jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott. A közgyűlésen jelen volt főt. Csákos Elek piarista tanár, e szóbeli elismerés mellé még egy darab aranyat ajánlott fel a buzgó kertész jutalmazására. Vas Pál ur ugyan köszönettel fogadta az egy darab aranyat, de csupán, mint letéteményt a mennyi-

ben azzal a polgári iskola növendékei között az idei fanemesítésben legkitünőbb növendéket fogja e hó 25-én tartandó nyilvános vizsga alkalmával megjutalmazni.

= A vasuti indóháznál a gabna szállítmányok ismét oly annyira összehalmozódottak, hogy a már mult hó 20-án feladott küldemények sincsenek még elszállítva. A helybeli gabnakereskedőkre e szállítási késedelmezés igen hátrányos, részint, mivel a külföldi vásárlóknak azáltal bizalmukat veszthetik el, másfelől a lerakott zsákokban a vererek és patkányok nagy kárt tesznek. Ohajtható, hogy e bajon minél előbb segítve legyen.

= Lapunk 5-ik számában említett tettünk a kofák által elkövetett azon visszaélés felől, hogy az élelmi szereket kora hajnalban összevásárolják és azt a fogyasztó közönség tőlük csak az általuk önkényűleg megszabott borsos árakon vehetik meg; s felszólítottuk a piaci rendőrséget az ezen eljárás ellen tudunkkal létező, de már régóta nem fogantatosított rendszabályok szigorú alkalmazására. Ez ügyben eddigelé semmi sem történt, s talán el is hallgattunk volna vele annyival inkább, miután a rendőrség egyik tisztviselőjétől magán uton azon nyilatkozatot hallottuk, hogy azon rendszabály már elavult, és nem férhet össze az iparszabadság és szabadkereskedelem eszméjével, s annak alkalmazása az utóbbi korszerűtlen megszortása lenne. Ugylátszik a pesti rendőrség nem így gondolkozik, mert épen ez ügyre vonatkozólag a Hon, jul. 15-ki esti lapjában a következőket olvassuk:

„A pestvárosi hatóság a kofáknak, kik eddig minden aprómarha és gyümölcs szállítást jó előre az aldunaparton megvásároltak, megtiltotta, hogy a hetivásárt megelőző napon vásárolhassanak s nehányat e tilalom áthágásáért már meg is büntettek.” — Bátorkodunk a pestvárosi hatóságnak a közönség érdekében tett ezen eljárását követendő például piaci rendőrségünk figyelmébe ajánlani.

— Városi hatóságunk figyelmébe. Nagy hatvan-utca déli oldalán van egy malmos telek; a malmos telek utczára néző részén disztelenkedik egy rozszant nádas viskó.

A viskó tulajdonosa hatvan-utca lakoságát nagyon lekötölezné, ha e rozszant nádas épületet, mely azonkívül, hogy veszélyes, az utczának diszére nincs, lerontatná, vagy legalább tisztességes kerítéssel a szem elől eltakarná. —

Ugy tudjuk, hogy rég óta létezik már oly hatósági határozat, mely a házbirtokosokat kötelezi, hogy udvaraikról a vizet csatornákon bocsássák a főkanálisba ott, hol ilyen van, sőt beszélnek, hogy a házbirtokosoknak csatornáik elkészíttetésére zárt határidők is tűzettek birsággali fenyegetés mellett.

És még is Nagy-hatvanutczán számos ház udvarából ma is a kapu vagy kerítés alatt, a járdán keresztül bocsátják nem csak a vizet, de sokszor a löstálló levét is a nyílt utcára, épen úgy, mint egy pár századdal ezelőtt.

Jó volna, azon csatorna iránti határozatot előkeresetni, felfrissíteni, s a nem engedelmességek házbirtokost fokozatosan bírságotolni, mindaddig, míg csatornáját el nem kőszítettette.

= Tisztelettel felkérjük azon t. szerkesztősegeket, melyek lapunkból eredeti híreket átvésznék, a forrás megnevezésére. Így legújabbban több lapban találtunk szóról szóra átvett, fölünk eredő újdonságot, hogy azonban az lapunkból vétetett át, arról egy betű említés sem tetetett. Márpedig „hauc veniam damus, petimusque vicissim!”

= Miklós utczán a Tóth Sámuel örökösöi féle ház bolthajtása megprepedvén leomlással fenyeget, a miről a kapitányi hivatalhoz jelentés tétetvén, tüstént elrendeltett az azon házban lakók kiköltözése, s eháztovábbi biztosító intézkedésig elzárattott.

= A péterfia utca végén és a Miklós utca elején megkezdettek a burkolat lerakások; az idén igen sok járhatatlanná lett burkolat szándékoltatik kijavíttatni és megújíttatni, mit is örvendetes tudomásul veszünk.

= Az ujonczozás városunkban f. évi sept. hó 15-én veendi kezdetét, sorozás alá öt korosztály kerül és pedig az 1845-től 1849-ig születettek.

= Zengey Jánosné asszony leány-nevelő-intézetében az ez évi vizsgák f. hó 14-én és 15-én tartattak meg. Mintán e növelde nemesak városunkban, hanem a vidéken is egyike a legjobban vezetetteknek, nem lesz felesleges, ha a vizsga meneteléről bővebb értesítést közlünk olvasóinkkal. A vizsgálaton a számos szüle és látogató kívül mint cenzorok magyt. Nagy József ur. főt. Kardhordó Ambrus ur. s a nyelvekre nézve Nagy Sándor tanár jelentek meg. A nagy osztályban az Oláh Blanka által elmondott könyörgés után a tantárgyak a következő rendben véstettek elő: vallás-tan, emléktan, magyarok története, magyar hölgyek története, világtörténelem, magyar irodalomtörténet, alkotmánytörténet, női háztartás tudománya, egészség-tan, szépséget, kézművisme, természet-tan, természetrajz (francia nyelven), földrajz, számtan, magyar, német, francia nyelv és fogalmazás. A vallástant tanították t. Staril Ignácz és t. Szűcs Gábor, a természetrajzot Vircheaux Luiza k. a., a francia és német nyelvet Zengey Jánosné, a többi tantárgyakat mind Örvényi Vilmos.

Tanítottak ezenkívül rajz Kallós Kálmán, női munkák és pedig hímzések, fejrénemű varrás, varrógépen és szabad kézzel, Zengey Zsófia k. a. által. Az éneklést Pozorszky Ágost, a zongorát Zengey János tanították.

— A kisebb osztályt, melynek vizsgája 15-én volt, főleg Zengey Ottó k. a. vezette, ez osztályban a francia és német nyelv, magyarok története, a föld és természetrajz elemei, női munkák, szépírás és számtan tanították.

— Kitaró szorgalmukért és kitünő feleleteikért ezüst éremjuttalommal lettek kitüntetve Fülher Ilona, Szepessy Etelka és Mária, Kovács Emma, Szabó Izabella, Oláh Blanka, Darvas Málvin, Zengey Eugenia, Bay Erzs, Frits Gizella, Bay Amalia, Lövey Erzs és Vásárhelyi Aranka. Az ezüst érmen így felirat állott: „Szorgalomért a Zengei Jánosné nevelő intézete Debreczenben”. Úgy a cenzorok mint a hallgatóság a legnagyobb meglepődéssel, s azon megyözdéssel távoztak a vizsgákról, hogy ez intézet, hol a fösuly főleg a nőesség kifejtésére, s a hazaszeretet gerjesztésére, s a gazdasszonyi teendők elsajátítására van fektetve, kitünően megfelel rendeltetésének. — A növendékek száma a két osztályban együtt 40 volt.

= A debreczeni gazdasági egyesület f. évi július hó 19-dik napján d. u. 4 órakor az egyháztanács termében választmányi gyűlést tart.

= A debr. ref. egyháztanács f. h. 18-án vasárnap d. e. 10 órakor tanácskozányt tart saját házában.

— (Beküldött.) A városban ben termelt trágyu lerakására a mint tudjuk a várostól bizonyos távolságra vannak meghatározott lerakó helyek, s azok ellen, kik a trágyát más helyre rakatják, szigorú büntetés is volna rendeltetve, de ezt úgy látszik sok gazda nem veszi figyelembe, sem az erre felügyelő hatóság közeg arra, hogy ez ne történjék kellő figyelmet nem fordít, mert több helyütt pl. a postakert kapujában egész gánéjdomb halmozódott már össze, a mi ugyan nem a legkellemetesebb hat a kertet épen a jó levego miatt látogatók szokott közönség szaglási szerveire. Kérnök az illető hatóság közeg, e rendtelenségnek a város közegészségi, valamint eszmossági tekintetből való minél előbb megszüntetésére s szükség esetén az ez ügyben fenálló rendszabály ellenvétők szigorú megbüntetésére.

Többen.
— Meghaltak: jul. 14. csapóút. Király Imre t. 9 hón. agyvízkór. jul. 15. hatvanut. Harsányi János t. Eszter 21. év h. torokgyík. jul. 17. hatvanut. Kallai Imréné Jakab Juliánna 43 év méhsorvadás. jul. 18. hatvanut. özv. Diószegi Sándorné Tégási Anna 69 év pokolvar. — Rom. cath. jul. 10. Nadányi Mária, Kopp Gyuláné 23 év. sorv. jul. 11. Pálfi József t. Rozália 21 év. vízkór. jul. 15. Herold Mária t. Gizella félév. vérhas.

Reggeledett... A csillagok és őrüzek lassankint elhomályosultak, a láthatár szélén keleten rózsafény ömlött el, mely fokontint azur és bíbor szímben ment által, majd a nap is felemelkedet mint tüzgolyó, melyet talán a föld ellen löttek ki az égből. (?)

Vérben uszva kelt fel a nap, utolsó sugarai is vérben fognak fürödni...

Soknak lesz e nap utolsó! A halálnak napja van ma!

A kivillanó sugarak két ellen tábor fegyverint törték meg. Nagy volt az egyik, és fegyelmzett, melyet erőssé tett a megszokott vak engedelmesség, félelmissé a tulnyomó szám. Csekély volt a másik és fegyelmzettelen, de vitézzé tette azt a lelkesedés, hőssé az elkeseredés. — Melyik lesz győztes?!

Hatalmat vesz az ár a tüzön? Melyik győz, az igazság, vagy a zsarnokság?

Egyszerre indul meg a két ellenfél, esendben, de mindig közeledve egymáshoz, még egy pillanat, — aztán iszonyu roppanás, eget verő harci zaj tölti be a levegőt. Az ellen ágyui egy dombról pusztító halált szornak a kis sereg; tán a zsarnokság a pokollal szövetség, és az adott segélyre tüzkadó szörnnyeket?

De a lelkesedés győz a sokaság fölött, az ellen sorai megtörve vonulnak vissza, a lángoló tüzszörnnyek elnémulnak, a nagy sereg hátrál egy domb mögé, utána az üldöző kisebb csapat. Azonban a domb mögöl segédcapatok érkeznek, és

Országgyűlési értesítő.

A képviselőház július 15-ki ülésében a miniszterelnök leteszi a ház asztalára az ő Felsége által szentesített, a nyugati és magyar-galicziai vasutakra vonatkozó törvényeket. Közöltetik a felsőházzal. — Elnök Somsich nyilvánítja, hogy az új ülések kezdetéhrilapilag fogja tudatni: s mint-hogy több tárgy nincs: bezárja az ülést, és a képviselőknek a szünet idejére egészségét, szerencsét, áldást kíván. Elnök éjlen-kiáltások közt zárja be az 1869—72-iki országgyűlés első ülészakát. A képviselők az elnöktől és egymástól kézszorítások közt vesznek búcsút, s e pillanatban pártkülönb-ség és győlolet nyomai nem észlelhetők.

Sziporkák.

* Epen sziporkagyártáshoz akartam fogyni, mi — közbe tegyen mondva — épen nem könnyű feladat; azaz hogy — igazabban szólva — épen könnyű feladat, anemnyiben hiába gyürkőzik neki az ember, hiába akar mesterséggel sziporkázni; nem megy az; nem szur, nem vág, nem gyujt a szó, ha mesterkéltéssel dolgozunk; könnyedén kell annak jöni, menni, villámlani, gyujtani; akkor aztán akár eléghet egészen; szét pukkanhat, mint a buborék. — Tehát sziporkázni akartam; s midőn hozzáfognék, kopegatnak; jön be egy tisztességes kinezésű, uri öltözött ember: — uram — hivatalt keresnek én — mond, — az ön segítségét kérem; nem vagyok én miniszter, barátom, — szólok hozzá; de az ur kiviheti, ha akarja — folytatja; — még beszélni sem érek rá, mondom — sietős dolgom van: uram, szól — könyörüljön egy szegény családon; már ekkor boszankodtam, a lapnak mindjárt készen kell lenni, és ez itt tölteti az időt: no hát — mondom — mit akar, senátor vagy pénztárnok akar lenni, vagy mi? Oh uram lejjebb! — hát mi van ürességben? — kiáltok hozzá, — igen, ön a levéltár rendezésére akar vállalkozni? menjen a főjegyző urhoz! Nem én — uram — kisebb hivatalt kérek! Ne tölttesse az időt az istenért! kiáltok rá; nézem az óráit, mindjárt jönnek a kéziratok; és ez az ember mégis itt, levett főveggel, alázatosan! — Iszonyu dolog, midőn a lapnak épen egy sziporka hija van; és nem tudok egy betűt sem írni! — Rukkoljon ki hamar velem, mit akar, vagy távozzék, mondám haraggal. — Hát uram, az üressédbbe jött „utzasprofi hivatalt” kérem! — No, ez is hivatal?! — szóltam nevetve, midőn beállit egy szedő legényke a kéziratért! Utcu! Mit csináljak? — Észbe kaptam; és megirtam ez eseményt — sziporkának! — A ki jobbat rejteget agyában, vagy zsebében e szorultságban írott nál: tessék beadni a „Debreczen”-be!

— Furesa dolog az, midőn az ember jót akarva is rosszat csinál. Hatvanutczán a kamálisokat tisztítják; — és az azokból kiszedett sárt s szemetet az utca töltésére fordítják! Ugyan ki találta ki ezen mesterséget?

— A koss-, vagy zsidó-, vagy széchenyikertben Debreczenben egy régi és egy új birtokos párbeszéde:

Új birtokos: Bizony szép kert ám ez, komám; hála az égnek, hogy ide jutottam.

Régi birtokos: Bizony, de meg kell adni az áldomást minden új birtokosnak.

hátha fogják a kis sereget, mely kétségbeesetten védi magát, míg egy erős roham derekban szakítja ketté, a sorok össze bonyolodnak, emberember ellen küzd...

Rajta! most mutasd meg, mit tesz a lelkesedés, ne hagyd a szent ügyet elesni, bukásod egy ország bukása lesz!

Mindhiába! a tulnyomó szám győz, a kis sereg egy része körülfogva, egyenkint veszt el legjobbjait, míg más része mint sebesült oroszán vonul odább. A csata csaknem el van veszve, a hazafölde hü fiai vértől ázik.

E perczben egy férfi válik ki a lassan hátráló tömegeből, balkezeben zászlót tartva a kétségbeesés hangján kiáltja: „ne hagyjuk társainkat elveszni, előre! utánam!” És vakmerő elszántsággal fordul vissza az ellenre.

E szó határoz! mint kölykevesztett oroszán fordul vissza a sereg, bősziült rohanással vetve magát az ellenre; mint pusztító vihar seper mindent maga előtt, utját letarolt tetemek jelölik. A nagy sereg bevárja a csapatát, egy perczig megáll; de aztán mint megingatott kőfal omlik szét az iszonyu roham miatt.

Ah ez az igazság karjának csapása volt! Az ütközet sorsa végkép el van döntve, a nagy sereg szét törtetett, a futókból üzők lesznek, győzelem hangja tölti be a levegőt.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

Életet szerelemért.

(Beszély.)

Ej van, fenn az égen milliard csillag ragyog; len a földön ezernyi tüzpont látszik, mintha a csillagok szállottak volna le, vagy liderezek üznék bolygó játékokat.

Mély esend van, a csillagok fényénél két tábor áll szemközt: az őrüzek mint izzó arguszemek világítanak a sötétben.

Egy őrüz mellett két ilju ül. Az egyik hosszukás arczsal, szeméiben ábrándos tüz lobog; a másik barna, sásoru, merész tekintetű. Hallgatva ülnek egymás mellett, tekintetök megszövevédez, talán mindenik a maga csillagát nézi, hogy nem fut-e le? Végre a szöke megszövell:

— Béla! a holnap nehéz lesz, sokan látjuk felkelni a napot, de sok lesz, ki nem éri meg annak lementet. Talán én is kidőlök a védők sorából. Tedd meg barátodnak utolsó kérését; ha elesem, keress fel, szivemen egy levelet találsz kedvesemhez, kinek nevével majd róla megtudod, add át e levélet s mondd, hogy utolsó gondolatom is ő volt.

— Szivesen Zoltán, nekem nincs más, ki rólam megemlékezzék, csak te; ha elesem, boszszulj meg ellenségeinken.

Debreven 1869

53, 54. napt

Debreven 1869

hegyből

53. napt

Uj birt.: Jó, jó: csak várjon komám.
 Régi birt.: De az ilyen meleg időben jó volna egy kis savanyúvizes bor!
 Uj birt.: Én Bornemisza vagyok.
 Régi birt.: No, ugy ugyan jó helyütt vett szőlőt, komám!
 Régi birt.: Hozott komám a zsebében egy kis jó vizet?
 Uj birt.: Micsoda beszéd ez?
 Régi birt.: Mert itt nincs ivóvíz az egész kertben, ha csak az ember a zsebében nem hoz!
 Uj birt.: Mi az ördög? Hát azért kereszteltek el Széchenyi-kertnek? — Tudja, komám, maga a savanyúvizes bort szereti!
 Régi birt.: Igen, ha az áldomáskép adatik!
 Uj birt.: Én meg a jó vizet szeretem.
 Régi birt.: Nos?
 Uj birt.: Ugyis azt mondta komám, hogy a szőlőn jutottam a szőlőhöz: vegye át az enyimet is...
 Régi birt.: A jó szomszédságtól hogy válhatnám meg?
 Uj birt.: Kijövök én komámhoz látogatni.
 Régi birt.: Látha, komám venné át az én szőlőmet?
 Uj birt.: Majd meggondolkozom, hanem előbb megyek haza egy kis jó vizet iszom: várjon meg komám!
 Régi birt.: Ha — ha ha! — Kárörvendő néz a szaladó Bornemisza után. — (A függöny legördül).

Irodalom.

— A Heckenast G. kiadásában Pap Dénestől megjelent „Okmánytár Magyarország függetlenségi harcának történetéhez” 2-ik kötetét áttekintvén, jó lélekkel ajánlhatjuk a t. cz. közönség pártfogásába. Régi jó és szomorú emlékek ujulnak meg keblünkben a közlött okiratok átolvasására: s az így is tanúságos adatokul szolgáló okmánytár a mellett történelmi tekintetben is igen érdekes gyűjtemény azoknak, kik ama nagyszerű időszak eseményeit ismerni, ismertetni, feldolgozni ohajtják. Találunk oly közleményekre is, melyek eddig aligha másutt megjelentek. A magyar függetlenségi nyilatkozat is benne van. Tartalomjegyzék is van hozzá csatolva, mely a kellő okmány könnyű szerrel fellelésére kalauzál szolgál. — Ára a 464 lapra terjedő könyvnek 3 fnt 60 krajczár.

Hasznos olvasmányok találunk az ugyan- csak Heckenast kiadásában Maar Pétertől megjelent „Előadások Magyarország történetéből,” kereskedelmi és ipariskolák, s általában az ifjabb nemzedék számára. Az előadások Magyarország történelme legérdekesebb mozzanataira terjeszkednek ki. Ára 80 kr.

— Megjelent a Szamosi János által szerkesztett „Országos közéleti tanácsok Közönlönye”-nek jul. 1-sői 9-ik füzeté következő tartalommal: A logika alapfeladványa. — I. Dr. Lechner László. — A naphtalin-csoportnak vegytana. — I. Balló Mátyás. — Még egyszer Cornelius Nepos. — Dr. Heinrich G. — Könyvismertetés. — Deutsche Verslehre zunächst für höhere Lehranstalten. — Von Prof. Dr. Gust. Heinrich. — Ism. Felsmann J. — Egyleti élet. — Kultantúgy. — A bécsi Mittelschule által kidolgozott reáltanodai tervezet. — Sz. J. Könyvészeti adatok.

Pesti röppentyűk.

(Julius 14-án).

Azt mondják, a töltött káposzta annál jobban ízlik, mentül többet melegtetik. Az mind igaz lehet, de azért néha egy-egy kis deli eatesse is elcsuszlik, különösen a válogatós gymornál. Már beszélgettünk hében-hóban a képviselőházban történetekről; tekintsünk el már egyszer a felsőházba is. Jöjjenek t. olvasóim a galleriára, hol mindent jól meg lehet figyelni. Most épen az excellentiás ennök ur discursál Horváth Boldizsár miniszter ernal. Hallgassuk csak! Majláth ő excaja egy kis kerülővel körülbelül ily értelemben kifejti, hogy nem mind igaz az, mit az újságírók beszélnek, hogy ő csak herczegtől felfelé számítja az embert, mert eléggé bizonyítja az ellenkezőt, hogy ő Horváth Boldizsár miniszter iránt épen nem állott keblében barátságos érzületet táplálni, holott a minisztert nem is rengették arannyal czifrázott ébenfabölcsében, pompás palotában, csak amolyan fourniros fenyőfában, vagy plane tekenőben, mit a máramarosi oláhok vájtak amugy könnyű szerrel. — A miniszter ur nagyot bókolt s egész udvariassággal elmondá, hogy ő sem idegenkedett, — azért hogy a nép embere — a bitorban bársonyban nevelt emberektől, sőt ezt ép azáltal mutatta ki, hogy ajánlotta Majláth exeját mint hasznavehető embert a semmitőtörvényszéki elnökségre. Kül-

esönös kézsorítás, szellemi puszk: „Wir bleiben die Alten!” Pedig hejh! az ily barátságának a melege hasonló az északi fényhez, mely világít ugyan a távolban, de mellette könnyen megfagyhatunk.

Ki ne ismerné azt a közmondást: „Cseberből vederbe!” No, a jó pozsonyiak ép így jártak! Elhozták onnan Hengelmüller urat, — ki ott minden egyebet, csak népszerűséget nem vivhatott ki a maga részére. — Pestre, hogy itt a semmitőtörvényszéknél ülnökösökadjék. Hiszen ép a semmités mesterségéről lett a bachvilágban hírneves. Nosza a pozsonyiak is örömmépet ültek távozásának hírére: de nagyon le lettek forrázva, midőn jött a hiob-posta, hogy Hengelmüller urnak egyik vésztörvényszéki collegáját helyezik oda esere iében. Így jutnak aztán a jó pozsonyiak „cseberből vederbe!” — Ugy hallik ugyan, hogy az illető ügyér urhoz olyanforma petitiót nyujtanának be, hogy köszönik ugyan a jóakaratot, de a jóból is sok, a mi sok, s ok az illető urnak csak távol tisztelői akarnak maradni.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter ur a mai országgyűlésen kijelentette, hogy Hengelmüller semmiféle vérbírósg tagja nem volt s az 1853-ig tartott ostromállapot alatt nem is viselt hivatalt, csak 54-ben lett államügyész.

Erre egyéb megjegyzésünk nincs, csak az, hogy e nyilatkozattal előbb kellett volna kirukkolni, nem pedig most, midőn már a hír hetek óta kering. A bírói tekintélyt, melyet a miniszter ur annyit hangoztat, sokszor mélyebben aláassa az ily választás, mint bármí más.

De a mit Kossalkóra mondott, azt egyáltalában nem értjük. Idézzük szóról-szóra, gyorsírói feljegyzés után.

„A másik egyéniség méltóztassanak tudakolni semmiféle vér vagy vésztörvényszéknél tagja nem volt „hanem midőn azok ellen, kik 48—49-ik mozgalomban részt vettek, akkor mindjárt a hadbírósg külön vésztörvényszéket állított fel, ő ezen vésztörvényszéknél nem volt tagja, sem vádlói szerepet nem vitt, és e házban igen sokan ülnek, kik bizonyoságot tehetnek arról, hogy neki inkább meneküléseket köszönhetik, mintsem sorsukat szigorította volna.”

E két állítás teljesen ellentmond egymásnak. Mert ha Kossalko nem vett sem bírói, sem vádlói semmiféle részt a vésztörvényszékeknél: akkor neki ily döntő befolyása sem lehetett ezekre s így nem ülhetnek a házban olyanok, a kik neki köszönhetnek menekülésüket a vésztörvényszék barbarismusától. Ha pedig a házban csakugyan ülnek olyanok — mi ugy tudjuk, hogy igen — akkor nem állhat az, amit a miniszter ur indirecte mondott: látszott, hogy Kossalko semmiféle összeköttetésben nem volt a vésztörvényszékekkel. Ki fejti meg ezt az oraculumot?

Különfélék.

— A megjelent „Vereskönyv” a bevezető magyarázaton kívül 48 okmánydarabot tartalmaz, melyek leginkább a már elintézett görög-török viszályra, a Dunafejedelemségekhez való viszonyokra az Olaszország iránti viszonyra, a német szövetség kérdésére, a francia-belga surlódásokra, a Rómához való viszonyra s végül a közelálló egyetemes egyházi zsinatra vonatkoznak. — Mi azonban ezeket, miután azt lapunk szűk kerete nem engedi, sem egész terjedelemben, sem kivonatban nem közölhetjük.

— Bécsben, jul. 16. Több lap ugy értesül, hogy Vilmos főhg a nyugot-ausztriai honvédség parancsnokává nevezetett ki, hírlik továbbá, hogy Rüdiger linzi püspök, ő felsége megkegyelmezését nem fogadta el.

— A honvédséghez kinevezett volt honvédtiszteknek csak a két háboru évet (1848 és 49) akarják szolgálati időül felróni, és a nyugdíj-képességet ezen szabály szerint rendszeresítik. Azon tiszteknek pedig, kik a közös hadseregből léptek át, egész szolgálati idejük beszámíttatik.

— Bécsben a Kaiser straszén a 61-ik szám alatti házban tűz ütött ki f. hó. 13-án, s az egész épület a lángok martaléka lett. A gyujtogató egy 13 éves látszerész inas Zigeloser Ferencz személyében fedeztetett fel, ki az általa elkövetett vétket nyíltan bevallotta. Gazdája padlásán a szalmát gyufával gyujtotta meg, és pedig csupán azon czélből, hogy még házigést soha közelről nem látott. — A fiu a bünyenítő törvényszéknek adatott át.

— Sokszor emlegették a lapok, hogy hír szerint a trieszti kikötőben czápa mutatkozott. E

hir, miután az ariai tengeren tudvalevőleg a czápa nem tartózkodik, nem talált hitelre; most azonban 12-én csakugyan többen látták a czápat a népfürdő közelében, s az figyelmeztetésül mindjárt közhírré is tétetett, mert ezen állatnem bebizonyult jelenléte által, a tengerbeni fürdés a legretentőbb következményeket vonhatja maga után.

— Trieszt, jul. 15. Az 1868. júliusban előfordult események emlékére a mult kedden, izgató proclamatiók folytán, a temetőben és a Chiozza-féle kávéház előtt demonstratiók voltak, melyek azonban a katonaság által — bármely sajnálható esemény közbejötté nélkül — elnyomattak, mely alkalomból 23 egyén fogatott el.

— Majláth beszéde a delegationnak a király általi fogadtatása alkalmával hír szerint semmi politikai színezettel nem fog birni.

— Az elberfeldi lap Böhléből a következő megtörtént dolgot közli: „A mi esoda orvosunknál, a böhleli lelkésznel a nála segélyt keresők száma naponkint növekszik. Most alig van nap, hogy 600 beteg ne jelentkeznék. Miután ezeket egyenkint elő nem veheti, csapatonkint veszi őket cura alá. A napokban egy paraszt szamarát vitte el oda, melynek lába ki volt ficzamadva. A midőn a tisztelendő csodaorvos ur a többi betegek sorában a parasztot szamarával észrevette, kivéztette az állatot, miután annál szerinte a meggyógyulás főfeltétele a hit — mi a kedvező eredményre nézve nélkülözhetlen, — egészen hiányzik. — Hát az oly beteget, ki titokban számár — ki fogja-e a csodaorvos gyógyíthatni?”

— A napokban egy hölgy Bernauból Berlinbe utazandó, kis ölebével beszállott a vasúti waggonba. De miután a kutyáknak ott semmi helye, a vezetőnek a kutyácskát a kutyák számára alkalmazott Coupéba tette be. A hölgy, ki a félórái megvalást kutyájától rettenetes dolognak tartotta, később volt utána ugrani az ölebe, s az utat csakugyan a kutya-coupéban az ölebe társaságában tette meg. De Berlinbe érkezve ajultan kellett onnan kiandni. Így beszéli ezt a N. Fr. Pr.

— Zongora adó. Bamberger Lajos éjszakánmetországi képviselő a választóihoz intézett vámparlamenti egyik levelében legujjabban a következőket írja: „Már régóta foglalkozom egy eszmével, a zongoraadó eszméjével. Tudomásom szerint a vámegetleti területen, mintegy 400,000 zongora van, ha ebből 30,000-et mint zenemesterek műszerét, mely épen ugy nem vettek adó alá, mint a mászárosnak vérebe, s a juhász kutyák, — ha tehát ezeket adómentesítjük, még mindig 370,000 adóköteles zongora marad, s ezekre éven át 1—4 tallér adót vetve a legkevésbre tevén is e számítás 740,000 tallér folynék be az állampénztárba, tehát csak nem ugyananyi mint a petroleum vámból. — (E mindent megadóztatni óhajtó korszakban, felhívjuk erre pénzügyeink vezetőjénk figyelmét, sőt mi még Bamberger uron is tulteszünk, miután a zongoraadó behozatalán kívül még javaslatba hozzuk megadóztatását a magyar ruha és sarkantyú viselésnek, a szélső bali érzelmeknek, a Magyarország állami önállóságát teljes méryben fentartani akaró elveknél és sok más olyaannak, mi a közösgyes kormányának szemében, nem szünt és nem is szünik meg szálla lenni. — Hátha a megadóztatás kissé conservativebbekké tenne bennünket?)

— A leányvásár — írja a „Magyar P.” az erdélyi románoknak ezen ósrégi szokása még most is divatban van a nyugoti havasok között, Kalinyaszán. Az idén a leányvásár f. hó 11—12-én tartatott meg. Ilyenkor nagy néptömeg szokott összegyűlni a szomszédos falvakból. Az atyák magukkal viszik eladóleányait, szekerekre rakva ezeknek minden hozományát. A vásártéren a leányos apók hangosan kiabálják, hogy „nekem van egy hajdon leányom; kinek van egy házasszó fia?” mire a jelentkezővel alku kezdetik s a házassági vásárt mulatozás között a helyszínen meg is kötik. Sajnos, hogy e leányvásár rendszeren erkölعتelen kicsapongásokra szokott alkalmat nyujtani.

Belföld.

Pápa, jul. 16. Tisza Kálmán tegnap este érkezett városunkba; több ezerre menő örvendező nép fogadta őt.

— Kaposvár, jul. 15-én. Körmeny Imre baloldali ma 1316 szavazattal, Zichy Antal 853 szavazata ellenében országos képviselőnek megválasztatott. A kisebbség óvást tett és petitiót fog benyujtani.

— Brassai Samu, az erdélyi muzeum igazgatóját kirabolták. Brassai a sztánai vasúti munkálatok megszemlélése végett utazott el; midőn a jó madarak ablakán betörték s egy ezüst-neműekkel telt ládácskát, a muzeumi vasajtó kul-

esát és több apróságot megragasztva tovább illantak. A muzeumban az elcsipett kulcsokat nem bolygattak. Az éremtár ajtaját eredmény nélkül feszegették; míg az ásványtárból egy doboz eselgyémántot sikerült nekik ellopni.

Legujabb

= Firenze, jul. 16. A képviselőtestület gr. Mikó Imrét, és Plenerst az ezen város vasutak érdekében tett buzgó működéseikért díszpolgárokká nevezte ki.

= Bécs, jul. 16. A „Vlkr.“ demontirozza azon a lapokban elterjedt hírt, hogy Rüdiger linzi püspök a császári kegyelmet visszautasította volna.

= Páris, jul. 16. Az új kabinet alakulása teljes folyamatban van. Rouher végleges visszalépése kétségtelen. A külügyminiszeri tárczát valószínűleg Latour d'Auvergne kapja.

= Lissabon, jul. 16. Rio Janeiroból jun. 25-től a brazilaiaknak a Paraguiták felett nyert két győzelméről érkezett tudósítás.

= Tisza Kálmánt Pápara utaztában Győrött nagy lelkesedéssel fogadták. Az üdvözlő beszédre politikai színezetet kizáró szép beszédet mondott. Szűnni nem akaró éljenek közt utazott tovább Pápara, számos tisztelője kíséretében.

= Bécs, jul. 16. A birodalmi tanács delegációjának pénzügyi bizottsága az egyes budgetekre nézve megválasztotta a referenseket és pedig a hadügyekre nézve Rechbauer, Figulyt, Demelt, Vidulichot, a külügyre Vanderstrast, a birodalmi pénzügyre Wintersteint.

= Páris, jul. 16. A császár a még nem igazolt követeknek kijelentette, hogy azon kérdés felett, összehívassék-e a törvényhozó testületet, majd az új kabinet fog határozni.

= New-York, jul. 15. Az Erie vaspályán összeütközés történt. Hat utas meghalt, sok megsebesült. Az indusokkal nagyobb esetüpaté történt. Caren ezredes rájok útvén az indusokra, mintegy ötven esett el közülök.

Külföld.

= Párisban az a híre, hogy a minisztertanács elnökévé Napoleon herceg fogna kineveztetni.

= Károly román fejedelem a Tekusch melletti katonai táborból szerdán Bukarestbe, a hadügyminiszter által kísértetve, visszatért.

= A francia kormány nevében Mellinet bukaresti főconsul által a zsidó-üldözés tárgyában Ghika Demeter miniszterelnökhöz intézett jegyzékre a romániai kormány megküldötte feleletet. E csaknem nemzetközi kérdésnek elintézése valóban igen különös módon történt. Az ugyanis egy hivatalos irattal áll, melyet Kogolnitsseano külügyminiszter Ghikához, mint külügyminiszterhez intézett. Ez okmány adatott át legközelebb feleletképen Franciaország képviselőjének, Nem akarunk itt említést tenni Kogolnitsseano urnak a kérdéses ügy felől nézetéről, csupán az okmány külalakjáról akarunk pár szóval említést tenni. Azon kihívó és mondhatni sértő hang, melyet K. a francia kormány ellenében használ, igen élénk emlékeztet Nesselrode, Mentchikoff és Gorchakov korára. Ebben Mallinet urról, Lavalette marquisról, valamint a francia császárról oly erős, minden illedék nélküli kifejezésekben van szó, hogy épen nem lehetne csudálkozni, ha a Tuilleriesi kabinetje a brochürnek Párisba érkezése után 24 órával vagy e sértésnek visszavonását, vagy a Ghika Kogolnitsseano miniszteriumnak tüsténti visszalépését követelné. Kogolnitsseano azt állítja, hogy Románia a külföld, s különösen Európa nyugoti fele előtt, rendszeresen és következetesen ragalmaztatik, és pedig oly okokból melyek Ghika mint külügyminiszter előtt mindenestre ismertebbek fognak lenni. Ha, — folytatja tovább az országban lakó zsidók valamit akarnak elérni, forduljanak akkor az ország autonóm hatóságaihoz, és alkotmányos testületeihez. (hányzor teték ezt hiába?) nem pedig a külföldi hatalmak képviselőihez, mert valahányszor ezt teszik, mind annyszor a legrosszabbra lehetnek elkészülve. — Legáltalában jellemzik Kogolnitsseano urat azon nézetek, melyeket „Az Alliance Israelite Universelle“ az egész mivel Európá által elismert és tisztelt egylet felett nyilvánít, s azon sértések, melyekkel oly férfiakat, mint Cremieux és Montefiore illet. Különbön igen valószínű, hogy a felelet készítésénél a párisi jegyzékre Berlinből adtak az illető utasítások.

= Bukarestben Negri Constantin az osztrák-magyar birodalom és Románia közti határok szabályozására felállított román bizottság elnökévé neveztetett ki.

London, jul. 16. Az alsóház tegnapi ülésében Gladstone a felsőház által tett javaslatok módosításának elvetését indítványozta. Az ülés folytán több felsőházi javaslat a Gladstone-féle eredeti tervezet értelmében nagy többséggel lön elintézve.

Madridi tudósítások szerint, a cortesülésben Prim előterjeszti az ismeretes miniszteri névsort, és azt mondja, hogy a kormány által kövendő politika megfelelően a forradalom politikájának; a kormány minden reactionarius kísérlet ellen erőlyesen fellép.

Közgazdaszat.

= Debreczen, jul. 17. Piaczi árak: Piaczunkra ami kevés életet hoztak, az sem volt kápos. Csökkent árakon kelt, köblönként a buza 6 ft 80 kr—7 ft, kétszeres új 5 ft 20 kr, 6 ft 6 ft, rozs 5 ft 40—50 kr, leginkább a tengeri talált vevőkre emelkedett árakon 5 ft 20—30 kr, kenyér kevés és drága volt, 1 db közönséges rozskenyér 75—80 kr, buzakenyér 90 kr—1 ft 20 kr. Időjárás: hűvös eső.

Piaczunkon már a legszebben kifejtett új gyenge tengeri is látható, 1 cső 4 kr.

= Pest, jul. 16. Az utóbbi napok rendkívüli hőségét ma, meglehetősen hűvös időjárás váltotta fel. Heves éjszakkéleti szél terhes felhőket hajt s esőre van kilátás. — A hőmérő + 18° mutat, a barometer 28°7". — A Duna vízállása apadóban.

A gabna-üzletről alig jelenthetünk valami változást. A forgalom igen vontatott, csak nem élettelen. A malomárúk megtartották árukat, a kiviteli árura alig van valami kereslet. Buza, tiszai 84³/₄ ¯-tos 4 ft 85 kr, 86¹/₄ ¯-tos 5 ft 2¹/₂ kr, 87¹/₄ ¯-tos 5 ft 15 kr, 83 ¯-tos 4 ft 10 kr, készpénzen. Többnyire mid 3 hónapi szállításra, vámmázsa szerint. A rozs üzlet kevés forgalom mellett meglehetősen nyugodt, 80 ¯-tos 3 ft 20 kr, kukoricza alig keresetett, a bánáti 2 ft 35 kral kelt. Árpa hiányzik. Zab — gyenge forgalommal, csupán fogyasztásra 50 ¯-tos 2 ftjába szabad szállítás mellett.

Bécsi tozsde jul. 17. cs. arany 5.91, ezüst 122.35.

H I R D E T É S E K.

Entreprise des pompes funéres Bécsben!!

ÉREZKOPORSÓK.

A bécsi „első temetkezési-társulat“ javított szerkezetű érezkoporsóiból

Tóth Sándor

bádogos mester választékos

nagy raktárt állított;

melyben az érezkoporsók, s az ahhoz szükségesített **attacz-parnák, szemfedelek, ingek** stb. készen szabott jutányos **gyári áron** kaphatók.

Ugyancsak ő nála mindenféle **bádogos munkák**, például: furdókádak, zuhanók készen találhatók.

Vidéki megrendelések tüstént teljesíttetnek.

Boltja: a városháza alatt, czepléd-utca felől van, a hol ő személyesen egész napon át megtalálható. 31. 1-3

Az „István“ gözmalomtársulat

azon t. cz. részvényesei, kik az 1868. évi ápril 26-ki társulati közgyűlés határozatából kibocsátott — új részvényre szóló

„Ideiglenes igazolványok“

birtokában vannak, ezennel felszólíttatnak, miszerint a 4-ik 10% részletet, — és pedig: egy egész részvényre 10 forint, t. évi augusztus 1-től 15-ig a társulat irodájában (czepléd-utca Kaffka-ház) befizetni sziveskedjenek.

Debreczen, jul. 16. 1869. 31. 1-1

A képviselő választmány.

Szerkeszti s kiadja: **Oláh Károly.**

Varrógép kisorsolás.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy egy

130 frt értékű

Wheeler és Wilson-féle valódi amerikai varrógépet fogok, minden hozzá tartozó műszerekkel együtt kisorsolni.

Nyerő a budai kis sorsjátékban f. é. szept. 4-ken első helyen kihuzott szám leend.

Sorsjegyek e célra kaphatók alulírottól dbkint 2 frtet o. é. 10 sorsjegyre egy ráadás adatik.

A gép bármely órában megtekinthető alulírott varrógép-raktárban a Széchenyi-utczában, hol is varrógépek jutányos áron folyvást kaphatók, s azokon oktatás is adatik.

Ajánjuk ezuttal a leginomabb keményítőinket úgy kicsinyben, mint nagyban a legjutányosabb árák mellett.

Mentze Henrikné

Debreczen, Széchenyi-utczában.

15.—2—5

Bérbeadó tanya.

A Szepesen közel a városhoz, gazdasági épületekkel ellátva,

8¹/₂ nyilas tanyaaföld

hasznosbérbe adandó, értékezhetheti iránta Bathányi-utca 2559. sz. a.

28.-3-5 **Vánássy Lászlóval.**

Eladó

fekvő birtok.

A Varga kertben 12 kapa-föld, részint 6 kapa szőlő, lugas-sal, körül nemes fajú öltött termőgyümölcsfákkal mindennemű szüretelő-edényekkel 6 kapa luczernással s egy jó állapotban levő Biggettsele tele termő-fákkal, szabadkézből örökön eladó. —

Értekezhethi lehet Szabó József tulajdonossal, Szécseni utca 1658.

30. 2-3.

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.